

Силабус курсу:

СПЕЦКУРС «АРТ-ТЕРАПІЯ»
(вибіркова дисципліна)

**СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ**

Ступінь вищої освіти:	магістр
Спеціальність:	053 «Психологія»
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	Весняний (2 семестр)
Кількість кредитів ЄКТС:	5
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

Пелешенко Олена Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

старший викладач

посада

peleshenko.elena.vik@gmail.com

електронна адреса

+38-050-874-33-27

телефон

Viber, телеграм за
номером
телефону
месенджер

Аудиторія за
розкладом
консультації

Викладач практичних занять:*

Кобиляцька Марина Вікторівна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

асистент

посада

marina_k2911@ukr.net

електронна адреса

+38-066-032-93-95

телефон

Viber, телеграм за
номером телефону
месенджер

Аудиторія за
розкладом
консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

формування фахових навичок та підготовка здобувачів вищої освіти до практичної діяльності, побудована на основі розширення і поглиблення можливостей застосування образотворчої діяльності та арт-терапевтичних технік; практичне навчання різним напрямкам “Арт-терапії”, як сучасного напрямку психотерапії, психокорекції, арт-педагогіки та її практичному застосуванню; розширення і поглиблення можливостей практичної діяльності майбутніх психологів; набуття досвіду виконання мистецького аналізу, здійснення добору творів образотворчого мистецтва, проведення аналізу художніх робіт; розширення художньо-естетичного досвіду здобувачів вищої освіти, збагачення їх емоційно-почуттєвої сфери.

Результати навчання:

1. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.
2. Вміти організовувати та проводити психологічне дослідження із застосуванням валідних та надійних методів.
3. Узагальнювати емпіричні дані та формулювати теоретичні висновки.
4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій.
5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.
6. Доступно і аргументовано представляти результати досліджень у писемній та усній формах, брати участь у фахових дискусіях.
7. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.
8. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Передумови до початку вивчення:

для вивчення дисципліни Спецкурс "Арт-терапія" здобувач вищої освіти попередньо повинен набути програмні результати навчання та базові знання, пов'язані з основами психологічного консультування, психотерапії та психокорекції, основам організації та проведення соціально-психологічного тренінгу, психодіагностики.

Мета курсу (набуті компетентності)

В наслідок вивчення даного навчального курсу здобувач вищої освіти набуде наступних компетентностей:

1. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.
2. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження з елементами наукової новизни та / або практичної значущості.
3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.
4. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.
5. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.
6. Здатність самостійно розробляти проекти шляхом творчого застосування існуючих та генерування нових ідей.
7. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях .

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Основні поняття та історія розвитку арт-терапії	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Підходи до розуміння арт-терапії. Історія розвитку арт-терапії (первісне мистецтво, виникнення інтересу до дитячої творчості (К. Річчі, З. Фрейд, М. Кляйн, М. Наумбург, М. Ловенфельд). Виникнення інтересу до творчості душевнохворих (Ч.Ломброзо, А. Гардьє, І. Сімно, Г. Принцхорн, Ж. Бобон). Сучасне положення терапії мистецтвом: американська, європейська, Британська та Шведська школи (М. Наубург, С.Хілл, Г. Рід, Е. Крамер). Історія розвитку арт-терапії у вітчизняній психології (Л.С. Виготський, Я. А. Пономарьов, Д. Б. Богоявленська, А. С. Копитін).	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
2.	Теорії арт-терапії. Основні напрямки і види арт-терапії.	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Психоаналітична арт-терапія. Психодинамічний підхід й арт-терапія Гуманістична арт-терапія.. Арт-терапевтична теорія Е. Крамер. Закономірності та Психологічні механізми арт-терапії: компенсаторна, сублімаційна, ізоляційна. Види арт-терапії. Робота з малюнком і кольором (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Робота з глиною і пластиліном (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Музикотерапія (базові принципи, особливості, види, специфіка	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
			застосування). Бібліотерапія (базові принципи, особливості, види, специфіка застосування). Драматерапія (базові принципи, особливості, види, особливості застосування). Казкотерапія та лялькотерапія (базові принципи, особливості, види-маріонетки, пальчикові ляльки, особливості застосування). Сучасні напрямки арт-терапії (етнотерапія, фототерапії, боді-арт, ландшафтотерапія, кольоротерапія, робота над колажами та ін.).	
3.	Діагностичні можливості арт-терапії. Межі методу арт-терапевтичної діагностики	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Межі методу арт-терапевтичної діагностики. Діагностичні можливості малюнка. Особливості вибору художніх матеріалів (олівці, гуаш, акварель, пастель, вугілля і т.д.). Діагностика емоційного стану за кольором. Діагностичний потенціал і можливості арт-терапевтичних технік: робота з "мандалами», "колажами", масками, гримом; аналіз музичних уподобань, твір музики; твір віршів, оповідань, казок; виготовлення ляльок, маріонеток, пальчикових ляльок; робота зі скульптурою і пластиліном та ін.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
4.	Діагностичний потенціал арт-терапевтичних технік. Умови проведення Умови організації та надання психологічної допомоги з використанням методів арт-терапії.	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Простір арт-терапевтичного процесу. Модель арт-терапевтичної сесії (заняття) Система арт-терапевтичних занять. Оснащеність арт-терапевтичних кабінетів. Укладення соціального контракту з клієнтом. Допоміжні відносини як головна умова проведення арт-терапії. Позиції арт-терапевтів в ході взаємодії з клієнтами. Групові психотерапевтичні фактори. Емоційна підтримка та конгруентність арт-терапевта. Супервізія (зниження ризику нанесення шкоди клієнту, середовищу).	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
5.	Принципи арт-терапевтичної діяльності.	2/0/1	Основні фактори психотерапевтичної дії в арт-терапії. Фактор художньої експресії. Фактор психотерапевтичних відносин. Фактор інтерпретації і вербального зворотного зв'язку. Арт-терапевтичний процес і його системний опис. Образотворча діяльність в арт-терапії. Поняття рефлексії, термінації (завершаючий етап), процесінгу. Приватні питання арт-терапії. Естетична і етична невизначеність сучасного мистецтва. Побічний продукт діяльності у художній педагогіці і арт-терапії.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
6.	Форми індивідуальної та групової арт-терапії.	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Феномен індивідуальної арт-терапії. Феномен групової арт-терапії. Ранні аналоги, розвиток групової арт-терапії у другій половині ХХ ст. Групова інтерактивна арт-терапія. Характеристика різних форм групової арт-терапії. Студійна відкрита група. Динамічна (аналітична) закрита група. Тематична група. Методологія групової арт-терапії. Психодинамічні моделі. Питання організації групової арт-терапії	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
7.	Арт-терапевтичні техніки, методи, матеріали.	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0,5	Арт-технології: символи і їх застосування. Метод "Мандали" як експрес-діагностика при вивченні архетипічних складових особистості. Використання елементів фольклору. Арт-терапія та соціальне мистецтво. Техніка монотипія. Матеріали в арт-терапії, особливості роботи з різними матеріалами. Безпредметне мистецтво: джерело нових підходів в арт-терапевтичній роботі. Діагностичні і терапевтичні методики : "Мандала", Автопортрет у повний зріст , "Дерево" та ін.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
8.	Професійна підготовка арт-терапевта	2/0/1	Вимоги, що пред'являються до особистості арт-терапевта. Професійна підготовка арт-терапевта. Правила ефективного зворотного зв'язку в арт-терапії. Емоційна компетентність арт-терапевта (навички усвідомлення і вираження почуттів; здатність управляти почуттями і емоційними станами). Етичні принципи професійної діяльності арт-терапевта	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
9.	Танцювально-рухова психотерапія. Танцювальна психотерапія як метод пробудження спонтанності	2/0/1	Історія та розвиток танцювальної психотерапії. Основні поняття, цілі і завдання ТРТ. Теоретичні основи. ТРТ і тілесно-орієнтована психотерапія. Основні процедури ТРТ. Процедура танцювальної гри. Роль арт-терапевта. Аналіз рухів. Вибір стилю і рухів. Області практичного застосування ТРТ. Танцювальна Педагогіка і танцювальна психотерапія – межі та відмінності. Сучасна ТРТ психотерапія. Оцінка ефективності танцювальної психотерапії. Методи оцінки стану клієнта. Коригуюча гімнастика для дітей і дорослих. ТРТ як метод профілактики емоційних і поведінкових порушень.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання

№	Тема	Години (Л/ЛБ/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
10.	АРТ-ТЕРАПЕВТИЧНІ ТЕХНІКИ В РОБОТІ ПРАКТИЧНОГО ПСИХОЛОГА	2/0/1	Робота з хворобою. Арт-терапія в роботі з психосоматичними розладами. Малюнки Луки. Шляхи виходу прихованих, витіснених станів за допомогою неформалізованих технік: розплющування, відщипування в ліпленні, обривання в конструюванні. Техніка «рожевий куцц". Види арт-терапії, що застосовуються в психосоматиці. Характерні особливості малюнків психосоматичних хворих. Основні теми малюнків. Вільне малювання і робота з готовими формами. Використання глини в терапії. Переваги роботи з глиною та іншими пластичними матеріалами при вираженій алекситимії, наявності опору у пацієнтів, необхідності відреагування і переробки негативних емоцій. Робота з залежностями і співзалежностями в арт-терапії. Основні характеристики залежної і співзалежної поведінки і його дзеркальність. Класифікація залежностей. Сучасні підходи до лікування (медичний, психологічний, трудотерапія та ін.). Особливості арт-терапевтичної роботи з залежними і співзалежними: показання, ресурси, можливості та обмеження. Діагностичний і терапевтичний потенціал.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
11.	Основні техніки арт-терапії з використанням живопису та ліплення.	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0	Психологічні особливості технік : Ліплення, Живопис, Ізотерапія, Маскотерапія, Мандолатерапія	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
12.	Активна музична психотерапія та імпровізація. Казкотерапія. Лялькотерапія. Анімаційна терапія	денна 2/0/1 заочно 0,5/0/0	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: музичної терапії, казкотерапії, лялькотерапії, анімаційної терапії	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
13.	Етнотерапія, бібліотерапія. Пісочна терапія	денна 2/0/1 заочно 0/0/0,5	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: Етнотерапії, бібліотерапії. Пісочної терапії.	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
14.	Фототерапії, боді-арт, ландшафтотерапія, кольоротерапія, робота над колажами	денна 2/0/1 заочно 0/0/0,5	Основні положення, особливості використання технік, структура та основні етапи проведення: Фототерапії, боді-арта, ландшафтотерапії, кольоротерапії, роботи над колажами .	Участь в обговоренні Тести, психологічні вправи, техніки. Індивідуальні завдання
	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 28/0/14 заочне 4/0/4		

Рекомендована література

1. Белогурова, М. Арт-терапевтичний супровід дошкільників / Марина Белогурова // Психолог дошкілля. – 2013. – № 4. – С. 1–16.
2. Бернацька, О. Виховання самостійної особистості засобами філіо-арт-терапії / О. Бернацька // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 16. – С. 3–7.
3. Битоцкая, Е. В. Рисуночная методика «Моя трудная жизненная ситуация» как инструмент диагностики восприятия трудной ситуации / Е. В. Битоцкая, Е. В. Карцева // Журнал практического психолога. – 2013. – № 4. – С. 102–132. – Библиогр. в конце ст.
4. Бреусенко-Кузнецов, О. Застосування казки в контексті групової арт-терапії / О. Бреусенко-Кузнецов // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 15–20.
5. Болотова, Н. П. Мозарт-терапия в практической психологии / Н. П. Болотова // Прикладная психология и психоанализ. – 2007. – № 3/4. – С. 19–30.
6. Борздыко, Ю. Е. Метод арт-терапии в тренинге личностного роста для подростков / Ю. Е. Борздыко // Вестник Московского университета Серия 14. Психология. – 2007. – № 2. – С. 123–127.
8. Ветко, Г. Арт-терапия в работе психолога детского лагеря отдыха / Г. Ветко, К. Кавизина // Психолог. – 2014. – № 7, спецвыпуск : Психолог у дитячому літньому оздоровчому таборі. – С. 52–55.
9. Власюк, М. Арт-терапія : лікування мистецтвом / М. Власюк // Відкритий урок: розробки, технології, досвід. – 2008. – № 7/8. – С. 90.
10. Вознесеньська, О. Арт-терапії сім'ї / О. Вознесеньська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 9–14.
11. Вознесеньська, О. Особливості арт-терапії як методу / О. Вознесеньська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 5–8.
12. Вознесеньська, О. Простір арт-терапії: можливості й перспективи : Друга міждисциплінарна науково-практична конференція / О. Вознесеньська // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 2–4.
13. Вознесеньська, О. Шляхом арт-терапії у пошуках натхнення / Ольга Вознесеньська // Психолог. – 2011. – № 17. – С. 3–5.
14. Вознесеньська, О. Арт-терапевтична майстерність : радість й розвиток для всієї сім'ї / О. Вознесеньська, М. Сидоркіна // Психолог. Шкільний світ. – 2008. – № 1. – С. 24–26.
15. Волошина, М. Арт-терапія у роботі зі студентами в період адаптації до навчання / Марія Волошина // Психолог. Шкільний світ. – 2013. – № 13/14. – С. 107–112.
16. Выдайко, Т. А. Эмоционально-образная терапия в работе с подростками, направленная на развитие взаимоотношений с родителями : психолог социальной службы: содержание и организация деятельности / Т. А. Выдайко, Л. А. Новоселова, Н. В. Черепанова // Работник социальной службы. – 2009. – № 6. – С. 80–83.
17. Галамейко, Н. Мелодія душі : арт-терапевтичний клуб для педагогів ДНЗ / Наталія Галамейко // Психолог дошкілля. – 2014. – № 2. – С. 18–21. – Бібліогр. в кінці ст.
18. Галіцина, Л. Корекція страхів : [цикл занять методами арт-терапії] / Людмила Галіцина // Психолог. – 2015. – № 17/18. – С. 60–68. – Бібліогр. в кінці ст.
19. Галіцина, Л. Методика «Витинанка «Дерево»: відчуй силу роду : [арт-терапія] / Людмила Галіцина // Психолог. Шкільний світ. – 2011. – № 32. – С. 25–29.

20. Горбова, С. А. Музикотерапія. Досвід чи інновація? / С. А. Горбова // Логопед. – 2012. – № 12. – С. 10–13.
21. Грецов, А. Г. Применение арт-терапии в психологических тренингах со старшеклассниками и студентами / А. Г. Грецов // Психология и школа. – 2004. – № 3. – С. 74–80.
22. Грищенко, Н. Досвід використання арт-терапії у роботі з дітьми-жертвами домашнього насильства / Наталія Грищенко // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 528–531. – Бібліогр. в кінці ст.
23. Деркач, О. Арт-терапія на допомогу школі / О. Деркач // Мистецтво та освіта. – 2010. – № 2. – С. 25–28.
24. Деркач, О. Є. Впровадження елементів музичної терапії в навчальний процес підготовки майбутніх учителів початкових класів / О. Є. Деркач, М. Вацьо // Рідна школа. – 2005. – № 12. – С. 54–56.
25. Дмитрієва, Л. Арт-терапія в роботі практичного психолога : [в дошкільному дитячому закладі] / Людмила Дмитрієва // Психолог дошкілля. – 2014. – № 8. – С. 31–41.
26. Дутчак, У. Арт-терапія як засіб естетичного виховання підлітків / У. Дутчак // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / редкол.: А. Вихрущ, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.] – Тернопіль : ТНПУ, 2006. – № 5. – С. 134–139.
27. Животенко, Л. Арт-терапія : популярні методи в роботі психолога / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 26–27.
28. Животенко, Л. Арт-терапія як інноваційна технологія у позашкільному навчальному закладі / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 4–8.
29. Животенко, Л. Я – скарб : авторська арт-терапевтична методика / Леся Животенко // Психолог дошкілля. – 2016. – № 1. – С. 28–30.
30. Журавлева, М. А. Арт-терапия как средство преодоления тревожности у подростков / М. А. Журавлева // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 8. – С. 28–30.
31. Заболотна, Н. Арт-терапія у психологічному супроводі дітей, що зазнали насильства / Наталія Заболотна // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 538–540. – Бібліогр. в кінці ст.
32. Зборюк, Т. П. Арт-терапевтичні технології у психокорекційній практиці / Т. П. Зборюк // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2010. – № 4. – С. 23–31.
33. Злочевська, Л. С. Арт-терапія у професійному самовизначенні учнівської молоді / Л. С. Злочевська // Професійно-технічна освіта. – 2013. – № 1. – С. 46–49.
34. Зорин, С. С. ИЗО-терапия - средство психической гармонизации и развития человека / С. С. Зорин // Изобразительное искусство в школе. – 2006. – № 5. – С. 54–57.
35. Іванюк, Н. «Кольорові казки» лікують, розвивають, розважають : [кольоротерапія] / Наталія Іванюк // Дошкільне виховання. – 2012. – № 2. – С. 16–17.
36. Кваша, Т. Ми до тебе, казко, в гості завітали : розвивальне заняття з використанням арт-терапії / Тетяна Кваша // Психолог дошкілля. – 2014. – № 5. – С. 36–38.
37. Кондрицька, О. І. До проблеми особистісно-орієнтованого виховання дитини засобами арт-терапії / О. І. Кондрицька // Науковий вісник Південноукраїнського

- державного педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. – 2004. – Вип. 12. – С. 41–46.
38. Краснікова, Н. І. Казка та малюнок у житті дитини / Н. І. Краснікова // Психологічна газета. – 2006. – № 20. – С. 13–14.
39. Крыжко, Г. Ю. Танцевальна терапія в роботі практичного психолога / Г. Ю. Крыжко // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2014. – № 9. – С. 10–15.
40. Куб'як, Н. Арт-терапія як засіб реабілітації дітей та підлітків, які постраждали від насильства / Наталія Куб'як // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежди]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 556–558. – Бібліогр. в кінці ст.
41. Куртішова, І. Арт-терапія для дітей : майстер-клас для педагогів / Інга Куртішова // Психолог дошкілля. – 2015. – № 7. – С. 24–26.
42. Михайлова, І. В. Особливості використання методів арт-терапії в психокорекції турботи про себе в ранній юності / І. В. Михайлова // Практична психологія та соціальна робота. – 2014. – № 7. – С. 40–43.
43. Моисеева, Л. М. Проблема развития личности и артпсихология / Л. М. Моисеева // Прикладная психология и психоанализ. – 2007. – № 2. – С. 57–62.
44. Новик, И. П. Арт-терапия в социальной реабилитации несовершеннолетних / И. П. Новик // Социальная работа. – 2008. – № 4. – С. 55–56.
45. Носова, Е. С. Применение методов арт-терапии в работе Центра социального обслуживания населения / Е. С. Носова // Работник социальной службы. – 2009. – № 2. – С. 60–67.
46. Оденцова, В. М. Використання символ-драми й арт-терапії в коригувальній роботі з подолання дитячих страхів у консультативній практиці / В. М. Оденцова // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2011. – № 4. – С. 8–17. – Бібліогр. в кінці ст.
47. Оденцова, В. М. Використання символ-драми й арт-терапії у подоланні дитячих страхів / В. М. Оденцова // Шкільному психологу. Усе для роботи. – 2010. – № 4. – С. 13–22.
48. Осадчук, Л. «Швидка допомога» : мистецтво оригамі / Л. Осадчук // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 41. – С. 28–30.
49. Осадчук, Л. Спосіб життя оригамі. Оригамі в педагогіці й арт-терапії / Л. Осадчук // Психолог. – 2007. – № 18/19. – С. 39–43.
50. Павленко, Л. П. Казки і поезії у житті дитини або джерела дитячої творчості і саморозвитку особистості / Л. П. Павленко // Бібліотечка вчителя початкової школи. – 2006. – № 1. – С. 1–9.
51. Підлипна, Л. В. Психотерапія мистецтвом : програма з основ арт-терапії / Л. В. Підлипна // Психологічна газета. – 2008. – № 5. – С. 10–32.
52. Підлипна, Л. В. Психотерапія мистецтвом : програма з основ арт-терапії / Л. В. Підлипна // Психологічна газета. – 2008. – № 6. – С. 3–15. – Закінч. Поч.: № 5.
53. Полозюк, Ю. Застосування технік фототерапії в діяльності психолога / Юлія Полозюк // Психолог. – 2014. – № 23. – С. 21–23.
54. Полякова, Н. Корекція емоційно-поведінкових розладів засобами музичної терапії / Н. Полякова // Психолог. Шкільний світ. – 2005. – № 39. – С. 27–31.

55. Рибак, О. Арт-терапія в роботі з розумово відсталими дітьми / Ольга Рибак, Євгенія Пархомчук, Тетяна Шлапацька // Дефектолог. – 2015. – № 4. – С. 7–9. – Бібліогр. в кінці ст.
56. Секрети внутрішньої гармонії / автор-укладач Л. В. Туріщева // Вивчаємо українську мову та літературу. – 2009. – № 14. – С. 20–2–20–5 [вкладка].
57. Скар, О. Арт-терапевтична техніка «колаж» у роботі психолога / О. Скар // Психолог. Шкільний світ. – 2009. – № 9. – С. 12–14.
57. Скорченко, Ю. Арт-терапія – профілактика емоційних і психологічних негараздів / Ю. Скорченко // Мистецтво та освіта. – 2006. – № 1. – С. 62–63.
58. Сорока, О. В. Арт-терапія як засіб корекції важковиховуваності молодших школярів-вихованців притулку для неповнолітніх / О. В. Сорока // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка / гол. ред. Г. Терещук ; редкол.: Л. Вознюк, В. Кравець, В. Мадзігон [та ін.]. – Тернопіль : ТНПУ, 2011. – № 4. – С. 177–183. – Бібліогр. в кінці ст.
59. Старикова, С. Арт-терапевтические методы в школе / С. Старикова // Социальная педагогика. – 2008. – № 1. – С. 77–82.
60. Старовойтов, А. В. Содержательные и процессуальные особенности арт-терапии / А. В. Старовойтов // Практична психологія та соціальна робота. – 2008. – № 5. – С. 70–72.
61. Стреж, Л. Техніка «мандала» : [техніка з трансперсонального напряму арт-терапії] / Людмила Стреж // Психолог дошкілля. – 2013. – № 1. – С. 18–21.
62. Субботіна, В. Родзинки техніки «ошибана» : флористика / Валентина Субботіна // Квіти України. – 2013. – № 2. – С. 28–31.
63. Терлецька, Л. Г. Арт-терапія як метод дослідження творчого аспекту психічного здоров'я особистості / Л. Г. Терлецька // Психологічна газета. – 2006. – № 1. – С. 3–14.
64. Черкашина, Д. Кольорові емоції : використання елементів арт-терапії в роботі практичного психолога ДНЗ / Діана Черкашина // Психолог дошкілля. – 2014. – № 5. – С. 23–31.
65. Чернявська, О. Сприйняття кольору дітьми / О. Чернявська // Психолог. Шкільний світ. – 2007. – № 17. – С. 25–27.
66. Шестопалова, К. М. Використання методів арт-терапії в роботі з інтимно-особистісними проблемами юнаків / К. М. Шестопалова // Світ виховання. – 2010. – № 1. – С. 28–30.
67. Шестопалова, О. П. Художня творчість та арт-терапія в роботі експериментального навчального закладу / О. П. Шестопалова // Світ виховання. – 2010. – № 1. – С. 10–16.
68. Шидлюх, С. Аналіз зарубіжного досвіду використання арт-терапії у корекційній роботі з дітьми-жертвами насилля / Сюзанна Шидлюх // Дитинство без насилля: суспільство, школа і сім'я на захисті прав дітей : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф., 29–30 квіт. 2014 р. / ТНПУ ; [за заг. ред. О. Кікінежді]. – Тернопіль : [Стереарт], 2014. – С. 129–132. – Бібліогр. в кінці ст.
69. Шитікова, М. Пластилінові етюди : [арт-терапія] / Марина Шитікова // Психолог. Шкільний світ. – 2013. – № 3. – С. 52–53.
70. Юрків, Я. Арт-терапевтичні методики як засіб реабілітації розумово відсталих дітей / Я. Юрків // Соціальна педагогіка: теорія та практика. – 2007. – № 2. – С. 59–65.
71. Якубовська, Н. Корекція страхів : арт-терапевтичні методики для дітей 5–10 років / Н. Якубовська // Психолог. Шкільний світ. – 2010. – № 43. – С. 17–26.

72. Янгичев, Е. Флористический коллаж как средство арт-терапии / Е. Янгичев // Искусство в школе. – 2009. – № 5. – С. 51–54.
73. Янгичер, Е. В. Арт-терапия в развитии позитивного эмоционального реагирования подростков /Е. В. Янгичер // Искусство и образование. – 2009. – № 6. – С. 149–161.
74. Янчишин, В. Н. Інтуїційне музиціювання – цікавий напрям арт-терапії / В. Н. Янчишин // Практична психологія та соціальна робота. – 2005. – № 12. – С. 6–12.

Додаткова

1. Бурно М. Терапия творческим самовыражением/ М. Бурно – М.: Медицина, 1989 – 245 с.
2. Вознесенська О.Л. Арт-терапія як інноваційний напрям розвитку особистості студента в системі вищої освіти // Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору. Новітні засоби навчання: проблеми впровадження та стандартизації/ О.Л. Вознесенська – К., 2007. – С. 268-275.
3. Выготский Л.С. Психология искусства/ Л.С. Выготский – М.: Педагогика, 1987. – С. 118.
4. Грегг М. Ферс. Тайный мир рисунка. Исцеление через искусство/ М. Ферс Грегг – СПб.: Деметра, 2003. – 165 с.
5. Диагностика в арт-терапии. Метод “Мандала” / Под ред. А.П. Копытина. СПб.: Речь, 2005. – 80 с.
6. Зинкевич-Евстигнеева Т.Д. Психодиагностика через рисунок в сказкотерапии/ Т.Д. Зинкевич-Евстигнеева, Д.Б. Кудзилов – СПб.: Речь, 2004. – 144 с.
7. Копытин А.И. Техники аналитической арт-терапии: исцеляющие путешествия / А.И. Копытин, Б. Корт – СПб.: Речь, 2007. – 144 с.
8. Копытин А.И. Основы арт-терапии / А.И. Копытин – СПб.: Лань, 1999. – 256 с.
9. Копытин А.И. Системная арт-терапия / А.И. Копытин – СПб.: Питер, 2001. – 210 с.
10. Копытин А.И. Теория и практика арт-терапии / А.И. Копытин – СПб.: Питер, 2002. – 368 с.
11. Копытин А.И. Диагностика в арт-терапии. Метод “Мандала” / А.И. Копытин - СПб.: Речь, 2003 - 144 с..
12. Копытин А.И. Руководство по групповой арт-терапии / А.И. Копытин – СПб.: Речь, 2003. – 319 с.
13. Копытин А.И. Арт-терапия детей и подростков / А.И. Копытин, Е.Е. Свистовская – Москва: Когито-Центр, 2007. – 196 с.
14. Лебедева Л.Д. Практика арт-терапии: подходы, диагностика, система занятий / Л.Д. Лебедева - СПб.: Речь, 2007. – 256 с.
15. Оленів З.П. Арт-терапія в інклюзивній освіті / [Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19. Корекційна педагогіка та спеціальна психологія: Зб. Наукових праць. – Випуск 11] / З.П. Оленів – К.: Вид-во НПУ
16. Практикум по арт-терапии / [под ред. А. И. Копытина] – СПб.: Речь, 2002, - 443 с.
17. Сусанина И.В. Введение в арт-терапию: учебное пособие / И.В. Сусанина – М: Когито-Центр, 2007. – 95 с.: ил.

Методичне забезпечення

1. Методичні вказівки до виконання контрольної роботи з дисципліни Спецкурс «Арт-терапія» (для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 053 «Психологія») денної та заочної форм навчання) / Уклад.: О.В.Пелешенко., М.В.Кобиляцька. – Севродонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля, 2021. – 44 с.

2. НМКД дисципліни на сторінці електронного кампусу.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання здобувач може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	7 (по 0,5 балів за ЛК)
Практичні заняття	42 (по 3 бали за ПК)
Індивідуальні завдання (контрольні роботи, реферати тощо)	11
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	40
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання практичних і самостійних завдань здобувачі вищої освіти мають дотримуватися політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої

освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана факультету.

Поведінка в аудиторії:

Університет – це організація, яка суворо дотримується усіх вимог законодавства, стандартів, правил та очікує від здобувачів вищої освіти відповідної поваги і дотримання правових норм.

Здобувачі вищої освіти користуються у суспільстві всіма правами самостійних, дорослих людей, а тому мають виконувати всі правила внутрішнього розпорядку, що існують у Східноукраїнському національному університеті ім. В. Даля.

Основний вид діяльності здобувачів вищої освіти — навчання. Студентство в аудиторії є транслятором загальних норм культури поведінки: інтелігентність, точність, дисциплінованість, акуратність, відповідальність, тощо.

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим студентам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;
- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;

- виконують усі вимоги викладачів щодо проведення контрольних заходів.